

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9So/52/2013
Identifikačné číslo spisu:	2012200007
Dátum vydania rozhodnutia:	25.06.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:2012200007.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Márie Usačevovej, v právnej veci navrhovateľa: Ing. I., bytom Z..., zastúpeného K. Z., proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o predčasný starobný dôchodok, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 30. októbra 2012, č. k. 38Sd/1/2012-73, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 30. októbra 2012, č. k. 38Sd/1/2012-73, **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 30. októbra 2012, č. k. 38Sd/1/2012-73, potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X z 19. októbra 2011, ktorým bola podľa § 293bs ods. 1 a § 67 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) a čl. 4 až 6 Dohody medzi Československou republikou a Zväzom sovietskych socialistických republík o sociálnom zabezpečení č. 116/1960 Zb. (ďalej len „Dohoda“) zamietnutá žiadosť navrhovateľa o predčasný starobný dôchodok z dôvodu, že suma jeho predčasného starobného dôchodku, určená ku dňu 7. novembra 2008, nie je vyššia ako 1,2 násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu. Krajský súd konštatoval, že odporkyňa postupovala v súlade s právnym názorom Najvyššieho súdu SR vysloveným v rozsudku č. k. 9So/31/2011 z 8. júla 2011, pretože odporkyňa rozhodnutím zo dňa 19. októbra 2011 realizovala vyššie citovaný rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky tak, že novo preukázané doby poistenia navrhovateľa, osvedčené nositeľom poistenia Ruskej federácie v rozsahu 23.02.1970-02.09.1974, 10.07.1975 - 30.10.1975, 24.01.1977 - 07.02.1977, 01.07.1977-30.09.1977, 01.06.1978 - 30.09.1978, 24.01.1979 - 24.02.1979 odporkyňa navrhovateľovi zohľadnila pri výpočte výšky dôchodkovej dávky; suma predčasného dôchodku, určená podľa § 63 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z.z. vo výške 3 519 Sk mesačne, zvýšená podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o 5 % na sumu 3 695 Sk, neprevýšila 1,2 násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu (6 468 Sk).

Podľa názoru krajského súdu odporkyňa určila sumu predčasného dôchodku v súlade s čl. 5 ods. 1

Dohody a v súlade s právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý v danej správnej veci v rozsudku sp. zn. 9So/31/2011 z 8. júla 2011, bol pre odporkyňu, ale i pre krajský súd záväzný, podľa ktorého „... keďže navrhovateľ po presídlení na území Slovenskej republiky pracoval ako SZČO, potom odporkyňa stanovila priemerný osobný mzdový bod navrhovateľa z vymeriavacích základov v kalendárnych rokoch 1995 až 2002 dosiahnutých z poistenia na území SR, teda podľa článku 5 ods.1 Dohody v súlade so zákonom“, pričom pojem „pracoval“ podľa čl.5 ods.1 Dohody je potrebné vykladať širšie, teda tak, že má pokryť každú účasť na dôchodkovom poistení.

Proti tomuto rozsudku navrhovateľ podal odvolanie. Nesúhlasil s vysloveným názorom krajského súdu. Poukázal na to, že odôvodnenie rozsudku NS SR vychádzalo zo zavádzajúcich informácií odporkyne, ktorá vo svojom odvolaní z 10.12.2010 svojvoľne v čl.5 ods.1 Dohody zamenila výraz „pracoval“ výrazmi „vykonával zárobkovú činnosť“ a „bol v pracovnom pomere“. Odporkyňa nezohľadnila etymologický výklad slova „pracoval“ v historických súvislostiach v dobe, kedy bola pôvodná Dohoda v roku 1960 ratifikovaná. Etymológia totiž zabráňuje tomu, aby sa z rôznych príčin a motivácie význam slova modifikoval, dokonca stratil. V čase uzavretia Dohody výraz „pracoval“ bol významovo totožný so súčasným výrazom „bol zamestnaný“, iné formy pracovného pomeru neexistovali. V tejto súvislosti namietol, že krajský súd spochybnil nepretržitosť jeho zamestnania v rokoch 1984 a 1988 tým, že uviedol, že v obdobiach od 01.12.1984 do 09.12.1984 a od 09.02.1988 do 14.02.1988 bol „nezamestnaný, neevidovaný“ a tak nepriaznivo ovplyvnil stanovenie rozhodného obdobia pre určenie priemerného osobného mzdového bodu (POMB). Základom sporu je nesprávny výklad čl. 5 ods.1 a 2 Dohody, lebo odporkyňa napriek predkladaným dôkazom odmieta pre výpočet dôchodku zohľadniť jeho zárobky v Ruskej federácii podľa čl.5 ods.2 Dohody. V dôsledku toho za 24 rokov a 8 mesiacov odpracovaných a potvrdených ruskou stranou (plus 5 rokov vysokoškolského štúdia) nemá podľa odporkyne nárok ani na predčasný ani na riadny starobný dôchodok. O dôchodok nemôže požiadať ruskú stranu, keďže Dohoda ukladá povinnosť sociálneho zabezpečenia Slovenskej republike. Po presídlení jeho príjmy zo samostatnej zárobkovej činnosti za obdobie od 01.01.1995 do 16.01.2001 ani v jednom kalendárnom roku nedosahovali zákonom stanovenú výšku 100.000 Sk, aby mohla byť táto jeho činnosť považovaná za dobu zamestnania (§ 6 ods.1 písm. c/ zákona č.100/1988 Zb.). V čase, kedy bol na území Slovenskej republiky samostatne zárobkovo činnou osobu (SZČO), nebol v právnom vzťahu, ktorý by mu zakladal právo na pravidelný mesačný príjem, tento v skutočnosti ani nemal. Vzhľadom na uvedené jediný správny postup posudzovania jeho nároku na predčasný starobný dôchodok je aplikácia čl.5 ods.2 Dohody, teda zohľadnenie jeho zárobkov i na území Ruskej federácie. Žiadal preto, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a nariadil zohľadniť pri výpočte predčasného starobného dôchodku i jeho zárobky v Ruskej federácii.

Odporkyňa sa k podanému odvolaniu navrhovateľa nevyjadřila.

Najvyšší súd ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, a to bez pojednávania v súlade s § 250ja ods.2 O.s.p.a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o nároku navrhovateľa na predčasný starobný dôchodok.

Podstatou odvolania bola námietka navrhovateľa, že po presídlení na územie Slovenskej republiky nebol zúčastnený na dôchodkovom zabezpečení (sociálnom poistení) a že v rokoch 1995 až 2010 ani nedosahoval príjmy, ktoré by účasť na poistení zakladali podľa slovenského práva.

Podľa čl. 2 Dohody občania jednej zmluvnej strany, ktorí trvalo bývajú na území druhej zmluvnej strany, sú vo všetkých otázkach sociálneho zabezpečenia i pracovných vzťahov postavení úplne na roveň občanom tejto zmluvnej strany, pokiaľ Dohoda neustanovuje inak.

Podľa čl. 4 ods. 1 a 2 Dohody pri priznávaní dôchodkov a iných dávok sa plne započítava doba zamestnania na území oboch zmluvných strán, včítane doby zamestnania oprávňujúcej na priznanie dôchodkov za výhodnejších podmienok a vo vyššej výmere. Pritom orgány sociálneho zabezpečenia započítavajú dobu zamestnania, ako aj dobu inej jemu na roveň postavennej činnosti ako vo svojom, tak aj v druhom štáte bez ohľadu na to, aká časť požadovanej doby zamestnania pripadá na prácu v každom z týchto štátov.

Započítavanie doby zamestnania, pokiaľ ide o dobu práce v každej zo zmluvných strán, vykonáva sa podľa právnych predpisov tej zmluvnej strany, na ktorej území sa vykonávala práca alebo jej na roveň postavená činnosť.

Podľa čl. 5 ods. 1 Dohody občanom, ktorí presídlili z územia jednej zmluvnej strany na územie druhej zmluvnej strany a po presídlení pracovali, vymeriavajú sa dôchodky a iné dávky zo zárobku dosiahnutého v zamestnaní v krajine, do ktorej presídlili.

Podľa čl. 5 ods. 2 Dohody občanom, ktorí presídlili z územia jednej zmluvnej strany na územie druhej zmluvnej strany a po presídlení nepracovali, vymerajú sa dôchodky a iné dávky z priemerného mesačného zárobku zamestnancov obdobného odboru a kvalifikácie ku dňu priznania dôchodku alebo inej dávky v krajine, do ktorej presídlili. Rovnako sa postupuje pri výpočte dôchodku a iných dávok u občanov, ktorí presídlili z jednej krajiny do druhej po priznaní dôchodku alebo inej dávky.

Zo znenia čl. 5 ods. 1 a 2 Dohody vyplýva, že postup pri určení zárobku, z ktorého sa vymeriavajú dôchodky občanov, ktorí presídlili z územia jednej zmluvnej strany na územie druhej zmluvnej strany je odlišný u občanov, ktorí po presídlení vykonávali pracovnú činnosť a u občanov, ktorí po presídlení žiadnu pracovnú činnosť nevykonávali. Z uvedených ustanovení, ani z iných článkov Dohody nevyplýva, že by sa mohli postupy stanovené v ods. 1 a 2 článku 5 Dohody kombinovať.

Činnosť SZČO je na účely účasti na dôchodkovom zabezpečení (poistení) v zmysle čl.4 Dohody postavená na roveň zamestnaniu.

Podľa § 6 ods.1 písm. c) zákona č.100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) v znení účinnom do 31. decembra 2000, na dôchodkovom zabezpečení sú zúčastnené samostatne zárobkovo činné osoby a spolupracujúce osoby.

Podľa § 6 ods.1 písm. c) zákona č.100/1988 Zb. v znení účinnom od 1. januára 2001, na dôchodkovom zabezpečení sú zúčastnené samostatne zárobkovo činné osoby, ktorých príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu bol vyšší ako 100 000 Sk.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že pred 1. januárom 2001 sa pre účasť SZČO na dôchodkovom zabezpečení (sociálnom poistení) nevyžadovalo dosiahnutie príjmu z tejto činnosti vo výške viac ako 100 000 Sk. Odporkyňa preto hodnotila dobu samostatnej zárobkovej činnosti navrhovateľa na území Slovenskej republiky ako dobu výkonu práce a pre výšku dôchodku zohľadnila jeho príjmy z tejto činnosti v súlade s čl.5 ods.1 Dohody, a teda v súlade so zákonom. Vzhľadom na výkon samostatnej zárobkovej činnosti, ktorá zakladala účasť na dôchodkovom zabezpečení na území Slovenskej republiky, nie je možný postup podľa čl.5 ods.2 Dohody; z toho dôvodu sa odvolací súd už nezaoberal ďalšími námietkami navrhovateľa ohľadom doby jeho zamestnania na území Ruskej federácie.

Keďže podľa potvrdenia Daňového úradu v Trnave č. 9212301/5/3699947/12/DzuL z 11. decembra 2012, ktoré navrhovateľ pripojil k odvolaniu, vyplýva, že navrhovateľ v kalendárnom roku 2000 ako SZČO dosiahol príjem 225 000 Sk, v zmysle § 6 ods.1 písm. c) zákona č. 100/1988 Zb. v znení účinnom po 31. decembri 2000, mu účasť na dôchodkovom poistení vznikla aj v roku 2001. Odporkyňa preto v súlade so zákonom pre výpočet POMB zohľadnila aj jeho vymeriavací základ za rok 2001 (§ 12 ods.2 zákona č.100/1988 Zb. v spojení s § 16 ods. 9 zákona č. 274/1994 Z.z. o Sociálnej poisťovni).

Z uvedených dôvodov aj odvolací súd považoval rozhodnutie odporkyne za vydané na základe dostatočne zisteného skutočného stavu veci a súladné so zákonom a preto rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods.3 v spojení s § 219 O.s.p. potvrdil.

Navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný. Odvolací súd preto o náhrade trov odvolacieho konania rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok